

מבוא לפמיניזם

רקע ורציונאל

מטרת התוכנית היא לעורר אצל הנערות מודעות וחשיבה ביקורתית בהתייחס לסוגיות מגדריות שונות כגון: הבניות חברתיות אודות "גבריות" ו"נשיות", דימוי גוף, אלימות מינית ובטחון נשי, יחסי כוחות והיבטים כלכליים וסוציולוגיים שונים (הגירה, רב-תרבותיות, אוכלוסיות מוחלשות ועוד). אחד האלמנטים המרכזיים בפיתוח חשיבה ביקורתית הינו רכישת ידע. את המפגש הראשון בחרנו להקדיש להכרות עם תיאוריות ופעילות פמיניסטיות, במטרה לתת למשתתפות קרקע פורייה להבנת המושגים והתהליכים שילוו אותן בהמשך התוכנית במפגש עם נושאים נוספים.

מטרות

- המשתתפות יכירו תיאוריות פמיניסטיות שונות
- המשתתפות ילמדו על התפתחות והשגי התנועה הפמיניסטית
- המשתתפות יכירו דמויות מרכזיות שתרכו לשינויים החברתיים

אביזרי עזר

- לוח + טושים
  - מקרן
- אורך השיעור: 90 דקות

מערך הדרכה

נושא	אופן העברת נושא	הערות ודגשים
<p>הכרות והצגת מטרות המפגש</p>	<ul style="list-style-type: none"> • הציגי את עצמך וספרי בקצרה על פעילות ארגון "אשה לאשה" • הציגי את מטרות התוכנית • הציגי את מטרות המפגש 	<p>5 דקות</p> <p>**במידה וזהו אינו המפגש הראשון יש לקחת בחשבון כי המשתתפות מכירות את התוכנית ומטרותיה ולכן אין צורך לבצע חזרה.</p> <p>בנוסף במידה וזהו אינו המפגש הראשון יש לקחת בחשבון כי המשתתפות מכירות האחת את השנייה</p>

נושא	אופן העברת נושא	הערות ודגשים
משחק פתיחה דמויות נשיות נערצות	<p>בקשי מכל משתתפת לחשוב על דמות נשית פורצת דרך שמשמשת לה מודל לחיקוי. (חשוב להדגיש כי זאת יכולה להיות דמות נשית מכל תחום בחיים, למשל, מתחום המוזיקה: מדונה, מהתחום האישי: אם יש משהו שאני מרגישה שאימא שלי הייתה בו פורצת דרך אני יכולה להציג אותה, מתחום האומנות: הציירת פרידה קאלו).</p> <p>דגשים חשובים לדין:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מה הופך את הדמות לדמות פורצת דרך? • מה הייתה ההשפעה של הדמות על זירות אחרות בחיים? • מה תרומת הדמויות הללו לתפיסה ולמעמדן של הנשים ככלל? 	15 דקות
בחינה משותפת של מצב הנשים כיום בחברה	<p>פתחי את הסוגיה לדין בשאלה האם המשתתפות חושבות ומרגישות שיש כיום שוויון בין גברים ונשים בחברה. לאחר מכן הדגימי כיצד למרות שאין ספק כי כיום מצב זכויות הנשים טוב יותר מבעבר, יש עדיין לא מעט נושאים בהם יש לבצע שיפור בכל הנוגע למעמדן של נשים בחברה.</p> <ul style="list-style-type: none"> • נשים מרוויחות פחות - לשאול את התלמידות שאלה כללית: האם האמהות שלכן עובדות? במה? לנתח את התשובות לבדוק אם האמהות עובדות במקצועות "נשיים" האם במשרה מלאה או חלקית? וכדומה ולהראות את הקשר לשאלות של שכר, קידום ויוקרה מקצועית. • יש ייצוג חסר לנשים בפוליטיקה - להראות את הנתונים על ייצוג נשים בפוליטיקה בישראל מתוך אתר הכנסת. לשאול את התלמידות: האם זו בעיה? למה כן למה לא. לבקש מהתלמידות שיחשבו על חוק שהן רוצות להעביר בכנסת שרלבנטי לחייהן כנערות. להסביר שיש אינטרסים שונים לנשים ולגברים, נקודות מבט שונות על החיים ועל מה שצריכים/ות לעשות קובעיות/ות מדינות (למשל, חוקי מגן בשוק העבודה או האיסור על חוק ההפלות, החוק למניעת הטרדה מינית, החלטות משרדי רווחה, בריאות ואוצר על משאבים לטיפול במחלות שנשים יותר חולות בהן, למניעת אלימות כלפי נשים וכדומה) במידה והדין מתפתח ללא ההפעלה אז כמובן שאין צורך בהפעלה. • נשים חשופות הרבה יותר לאלימות פיזית, מינית וכלכלית בתוך ומחוץ למשפחה - לשאול מדוע אתן חושבות שזה המצב? לבדוק אם הנערות לא מסבירות את האלימות כתולדה של התנהגות לא צנועה של הנשים או כחולשה של נשים. לשקף את התשובות ולהדגיש שהחשיפה של נשים לאלימות מסוגיה היא ענין חברתי ולא באשמת אשה זו או אחרת. • לנשים אין שליטה מלאה על גופן, על בריאותן ועל מיניותן - האם זה נכון שבבית ספר יהיה איסור על תלמידות לבוא בטייץ או גופיות ספגטי? אמצעי מניעה אינם בסל הבריאות וחוק ההפלות אינו מאפשר לנשים שליטה מלאה בגופן... המדינה לא מסייעת במניעת הריון ובהגדלת השליטה של נשים על המיניות והפרייון שלהן, ובמה שקשור בגופן. המדינה לא מסייעת במניעת הריון ובהגדלת השליטה של נשים על המיניות והפרייון שלהן, ובמה שקשור בהפלות היא מפקחת ומתערבת. • לנשים ייצוג גדול יותר בין העניים, המובטלים והחולים - לשאול למה אתן חושבות שזה המצב. לדאוג שיהיה קשר בין התשובות שלהן להסברים. אחרי שדיברנו על השוליות של נשים בשוק העבודה, על ייצוג פוליטי חסר, על התייחסות חלקית של מערכות הבריאות, הרווחה וכו' לצרכים ולאינטרסים של נשים, העובדה שנשים נתפסות מטפלות באחרים ופחות מטופלות על ידי אותם "אחרים" וכדומה, הקשר בין שכר נמוך לפנסיה נמוכה וכו'. 	60 דקות

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
15 דקות	כדי להדגים בקצרה את השינוי שהתרחש בדורות האחרונים בכל האמור בשוויון זכויות הנשים, ועל למנת לחשוף את המשתתפות לחשיבות הפעילות של התנועה הפמיניסטית, בצעי סקירה הסטורית קצרה על-פי הנתונים המצורפים בנספח בסוף מערך זה.	סקירה היסטורית זכויות האדם והנשים
10 דקות	<p>סקרי בפני המשתתפות את הנושאים בהם נעסוק בהן במפגשים הבאים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • דימוי גוף • זנות וסחר בנשים • פורנוגרפיה • הטרדה מינית • אלימות במערכת זוגית • השפעת התקשורת והפרסומות על תפיסת הנשיות שלנו • הבניות חברתיות • מפגש מסכם בבית "אשה לאשה" <p>בקשי מכל משתתפת לשתף במושהו אחד שלמדה מהמפגש היום ובאיזה תחושה היא יוצאת למפגשים הבאים</p>	'סקירת המפגשים הבאים וסבב סיכום

נתונים על היסטורית זכויות האדם והנשים

מפגש

1

מבוא לפמיניזם

לצורך הסקירה מומלץ להכין מצגת מלווה תמונות וסרטונים מההסטוריה של פעילות התנועה הפמיניסטית.

מצב הנקודות העיקריות:

ההכרזה על זכויות האדם הוכרה באו"ם בשנת 1948, כחלק מהשינויים העולמיים לאחר מלחמת העולם השנייה. עיקרי שלושת הסעיפים שלה מדברים על:

- הכרה בזכות הכבוד הטבעי לכל בני משפחת האדם ובזכויותיהם השוות לחופש, צדק ושלום.
- הודאה בכך כי הזלזול והביזוי של זכויות האדם גרם למעשים אימים וכי נדרש שינוי יסודי כדי שכל בני האדם ייהנו מחירות מוחלטת ולא יסבלו פחד ומחסור.
- הכרה בצורך לפיקוח בחוק על זכויות האדם.

במקביל לתהליך של הכרה בזכויות אדם, החלו נשים רבות יותר להבין שהן נשארות מאחור גם כאשר כולם מקבלים זכויות והתחילו לדרוש שוויון במישורים שונים. אלה היו התארגנויות של מה שהפכה להיות "התנועה הפמיניסטית".

זכויות הנשים: למה בכלל?

- נשים היוו תמיד מחצית ויותר מהאוכלוסייה (נהוג להעריך כי יש 51% נשים ו-49% גברים).
- (כמובן שיש להדגיש כי אין הדבר גורע מחשיבות זכויות המיעוטים).
- המציאות המוכרת לנו כיום בישראל, במסגרתה נשים נתפסות יותר ויותר כשוות לגברים, היא חדשה מאד, עד לפני כמה דורות בלבד נשים נחשבו כרכוש הגברים ברוב העולם. נאסרה עליהן השכלה, הן לא יכלו לבחור אם להתחתן ועם מי להתחתן וכמובן לא היו בעלות זכויות אזרחיות כמו זכות הבחירה. בישראל ניתנה לנשים זכות בחירה מאז קום המדינה.
- ניתן להכין מצגת.

בין הדברים שהיום נראים לנו מובנים מאליו, שלא היו קורים לולא פעילות התנועה הפמיניסטית:

- זכות השכלה והצבעה לנשים.
- מקלטים לנשים מוכות, מרכזי סיוע לנפגעות ונפגעי אונס.
- שוויון הזדמנויות בשוק העבודה (בהחלט אין שוויון עדיין אבל יש שיפור).
- זכויות רפואיות וזכות הנשים על גופן.

*** ניתן לשתף בנתונים לגבי גברים ונשים בשוק העבודה. לדוגמא:

- 66.8% מהנשים משתתפות בכוח העבודה לעומת 78.7% מהגברים.
- יותר נשים עובדות במשרות חלקיות (שלא מרצן מאשר גברים).
- על כל שקל שמרוויח גבר אשה מרוויחה 63 אג', למרות שממוצע שנות הלימוד של נשים גבוה מזה של גברים 14.2 לעומת 13.5.
- פערי שכר בממוצע חודשי עומדים על 37%.